

Implikácie 496 plenárneho zasadania Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru (EHSV) pre Centrum sociálneho dialógu (CSD)¹

Viac na <http://www.iz.sk/sk/projekty/ecosoc>

V poradí 496. plenárne zasadanie Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru sa uskutočnilo v Bruseli v dňoch 26. a 27. februára 2014. Bolo riadnym zasadáním jeho XIV. funkčného obdobia. Rozhodnuté bolo aj o začiatku nových prác a boli prijaté rozpracované stanoviská. V ďalšom je čo najstručnejší prehľad nových, prebiehajúcich a ukončených prác EHSV, viažucich sa k sociálneho dialógu na Slovensku. V texte sú uvádzané čísla dokumentov a názvy v neskrátenej podobe, umožňujúce jednoduché vyhľadanie príslušných databázach.

1. Nové práce

Reagujú na súdobé návrhy Európskej komisie predložené do európskeho legislatívneho procesu. Celkom bolo rozhodnuté o 44 nových prácach z ktorých so sociálnym dialógom súvisia tieto:

1. ECO/362 : Návrh na zmapovanie makroregionálnych stratégií v Európe.
2. ECO/363 : Zavrhšenie HMÚ - úloha daňovej politiky.
3. Štruktúra a organizácia sociálneho dialógu v kontexte skutočnej HMÚ.
4. Rozvoj pomoci rodinám v záujme zvýšenia miery zamestnanosti a zlepšenia rodovej rovnováhy na pracoviskách.
5. Rámec EÚ v oblasti mobilného zdravotníctva a aplikácií pre zdravotnícke služby a služby zabezpečovania telesnej a duševnej pohody.
6. REX/403 : Postavenie a úloha občianskej spoločnosti v rámci Východného partnerstva.
7. REX/397 : Situácia a okolité podmienky organizácií občianskej spoločnosti v Turecku.
8. Európske verejno-súkromné partnerstvo v hospodárstve spoločného využívania zdrojov.
9. Dôsledky odobratia volebného práva občanom Únie, ktorí uplatňujú svoje právo na voľný pohyb.

2. Vystúpenia hostí

¹ Spracované v rámci Centra sociálneho dialógu vo februári 2014 Viliamom Páleníkom.

Na plenárnom zasadaní vystúpili títo hostia:

pani **Anna DIAMANTOPOULOU**, bývalá členka Európskej komisie, predsedníčka siete DIKTYO-Network,

pán **Zoltán BALOG**, maďarský minister pre ľudské zdroje.

1. Vzdelanie je investícia! Nezahŕňajme ho medzi straty, štvrtok 27. februára 2014 o 10.00 hod.

Prezentácia iniciatívy občanov „Vzdelanie je investícia! Nezahŕňajme ho medzi straty.“, na ktorej sa zúčastní pani **Anna DIAMANTOPOULOU**, bývalá členka Európskej komisie, predsedníčka siete DIKTYO-Network.

S úvodným príhovorom vystúpil pán **Henri MALOSSE**, predseda Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru, ktorý predstavil hostku ako aj rovnomennú európsku iniciatívu.

S hlavným príhovorom vystúpila pani DIAMANTOPOULOU, ktorá sa zamerala na všeobecne známy význam vzdelávania pre kvalitu pracovnej sily a ekonomickú výkonnosť hospodárstva. Zamerala sa na špecifickú situáciu Grécka, ktoré formálne vysoko prekračovalo parametre pre vzdelávania (napr. počet žiakov na učiteľa) avšak skutočná kvalita bola nízka čo sa v konečnom dôsledku prejavuje aj na odolnosti gréckeho hospodárstva.

Príspevky predsedov skupín, resp. členov výboru v mene skupín reagovali na hlavnú rečníčku, na čo následne odpovedala pani DIAMANTOPOULOU.

So záverečným príhovorom vystúpil pán MALOSSE.

Ako celok možno konštatovať že táto inak relevantná téma vzhľadom na špecifiká gréckeho vzdelávania mala pre slovenský sociálny dialóg obmedzenú relevanciu.

2. Stratégiách sociálnej integrácie Rómov, štvrtok 27. februára 2014.

Diskusia o stratégiách sociálnej integrácie Rómov, na ktorej sa zúčastnia pán Zoltán BALOG, maďarský minister pre ľudské zdroje:

S úvodným príhovorom vystúpi pán **Henri MALOSSE**, predseda Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru v ktorom predstavil hosta a pripomenul doterajšie aktivity predošlých predsedov EHSV v oblasti Rómov.

S hlavným príhovorom vystúpil **pán Zoltán BALOG**, ktorý upozornil že v Maďarsku majú rozsiahle ministerstvo pre ľudské zdroje ktoré má štátneho tajomníka pre sociálne začlenenie, že Rómovia majú zastúpenie v Európskom parlamente a budú mať aj v maďarskom parlamente. Ďalej upozornil že problematika Rómov je európskou otázkou ktorú

treba riešiť na národnej úrovni, že v rómskych komunitách je vysoký stupeň prostitúcie a kriminality a nízky stupeň vzdelania, že predstavujú potenciálu pracovnú silu vrátene pre západnú Európu. V Maďarsku je vytvorená národná stratégia pre integráciu Rómov ktorá je pomerne komplexná a podrobná. Za povšimnutie stojí program START, ktorý má 50 000 Rómom poskytnúť na niekoľko dní v týždni prácu a na zvyšné dni vzdelávanie.

Príspevky členov výboru v mene skupín sa zamerali na otázku účinnosti národnej stratégie integrácie Rómov, Rómsky holokaust, pozitívne skúsenosti v Rakúsku, Španielsku či Francúzsku. Diskutovaná bola aj situácia v Rumunsku, Ukrajine a na Slovensku, vrátane drobných obecných prác, aktivačných prác a inkluzívneho trhu.

Pán Balog reagoval na jednotlivých rečníkov a so záverečným príhovorom vystúpil pán MALOSSE.

3. Prebiehajúce práce

Za najdôležitejšie prebiehajúcu prácu možno v tomto mesiaci naďalej považovať **CCMI/118 : Zamestnateľnosť mladých ľudí**, ktoré je dôležité z pohľadu zamestnanosti mladých nezdvaných ľudí na Slovensku vrátane segregovaných rómskych komunit.

4. Ukončené práce

Zo stanovísk schválených na predmetnom plenárnom zasadnutí Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru sú pre Centrum sociálneho dialógu relevantné tieto:

1. **SOC/493 : Otváranie systémov vzdelávania** (oznámenie). Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Otváranie systémov vzdelávania: nové technológie a otvorené vzdelávacie zdroje ako prostriedky inováčného vyučovania a vzdelávania pre všetkých. COM(2013) 654 final, CESE 6185/2013 fin. Spravodajca: Gonçalo LOBO XAVIER (sk. I – PT). Pomocný spravodajca: Pavel TRANTINA (sk. III – CZ).

Európska komisia rozbehla iniciatívu „Otváranie systémov vzdelávania“ ako akčný plán zameraný na zlepšenie nedostatočného alebo neefektívneho využívania IKT, ako aj na iné digitálne problémy, ktoré bránia školám a univerzitám poskytovať kvalitné vzdelávanie, a digitálne zručnosti, ktoré budú do roku 2020 potrebné pre 90 %

pracovných miest. Táto iniciatíva sa sústreďuje na tri hlavné oblasti: a) vytváranie príležitostí na inovácie pre organizácie, učiteľov a študentov, b) intenzívnejšie využívanie otvorených vzdelávacích zdrojov s cieľom zabezpečiť, aby vzdelávacie materiály, ktorých výroba sa financuje z verejných zdrojov, boli dostupné pre všetkých, c) zlepšenie infraštruktúry IKT a pripojenia v školách.

EHSV je podľa svojho stanoviska presvedčený, že pre úspech iniciatívy „Otváranie systémov vzdelávania“ je kľúčová úloha učiteľov. V tomto stanovisku tiež zdôrazňuje, že mobilizácia všetkých zainteresovaných strán a podpora tvorby „partnerstiev v oblasti vzdelávania“ v spoločnosti, ako aj zapojenie škôl, podnikov, mestských zastupiteľstiev, sociálnych partnerov, organizácií občianskej spoločnosti, mimovládnych mládežníckych organizácií, pracovníkov s mládežou a iných sociálnych pracovníkov, rodičov a žiakov do prípravy a vykonávania učebných osnov, sú kľúčové pre úspech iniciatívy a praktické výsledky v zdravom rámci pre zásadnú zmenu vo vzdelávaní. Tiež je potrebné efektívne využívať dostupné európske a najmä národné programy financovania na podporu optimálneho využitia nových technológií a otvorených vzdelávacích zdrojov primerane prispôbených osnovám a do využívania nástrojov IKT vo vzdelávaní treba viac zapojiť najmä študentov zo znevýhodneného prostredia.

2. **NAT/615 : Na ceste k vyváženejšiemu územnému rozvoju v EÚ** (stanovisko z vlastnej iniciatívy). CESE 5160/2013 fin. Spravodajca: Staffan NILSSON (sk. III – SE).

Hlavným zámerom tohto stanoviska EHSV je zasadiť sa za posudzovanie územného dosahu príslušných opatrení EÚ s cieľom riešiť dramatické vyludňovanie určitých vidieckych oblastí. Vidiecke oblasti musia čeliť najmenej štyrom spoločným problémom, a to sú: geografická izolovanosť a s tým spojené vysoké náklady na dopravu, demografické problémy emigrácie, starnutia obyvateľstva a nízkej miery pôrodnosti, slabá a skostnatená hospodárska štruktúra a napokon nízka priemerná mzda v niektorých prípadoch spojená s veľkou chudobou na vidieku. EHSV v stanovisku zdôrazňuje, že na každej úrovni sú naliehavo potrebné politické opatrenia zamerané na riešenie hospodárskych a sociálnych dôsledkov vyludňovania. Treba sa zameriavať na pracovné miesta, infraštruktúru a služby s podporou integrovanej politiky rozvoja vidieka na všetkých úrovniach (európskej, štátnej a regionálnej) a sústrediť sa na využívanie vlastných miestnych zdrojov. Mali by sa naplno využívať všetky programy EÚ, predovšetkým politika súdržnosti a jej nástroje vidiekeho a miestneho rozvoja, ako je napr. Leader a MRRS (miestny rozvoj riadený spoločenstvom). Členské štáty musia pridelovať finančné prostriedky oblastiam najviac postihnutým vyludňovaním.

Mali by sa podporovať krátke dodávateľské reťazce v takých oblastiach, ako sú potraviny a energia. Tiež by sa mali zväziť stimuly pre decentralizáciu. Hlavnou

starosťou by malo byť vytváranie atraktívnych pracovných miest a vzdelávanie pre mladých ľudí. Je potrebné vytvárať vhodné podmienky na uľahčenie usídlenia sa mladých poľnohospodárov ako faktora stability vo vidieckych oblastiach. Mal by sa uvoľniť potenciál žien ako pracovníčok a podnikateliek. Zamestnávanie legálnych prisťahovalcov – ak bude podporené sprievodnými opatreniami, ktoré účinne zabránia segregácii – by mohlo byť príležitosťou na ich aktívne zapojenie do rozvoja vidieka. EHSV zastáva názor, že participatívna demokracia je nevyhnutnou podmienkou dosiahnutia lepšej územnej rovnováhy v Európskej únii.

3. **INT/730 : Postup pri poskytovaní informácií - služby informačnej spoločnosti.**

Zmenený a doplnený návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických predpisov, ako aj pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti (kodifikované znenie). COM(2013) 932 final – 2010/0095 (COD), CESE 00728/2014 fin – 2010/0095 (COD).

Keďže výbor usúdil, že návrh je úplne uspokojivý, a vzhľadom na to, že sa už k obsahu návrhu vyjadril vo svojom stanovisku CESE 966/2010, prijatom 14. júla 2010, na svojom aktuálnom 496. plenárnom zasadnutí (schôdza z 26. februára 2014) rozhodol 224 hlasmi za, pričom 4 hlasovali proti a 13 sa hlasovania zdržali, zaujať k predkladanému textu kladné stanovisko.

4. **EUR/006 : Ročný prieskum rastu na rok 2014** (oznámenie). Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskej centrálnej banke, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, Výboru regiónov a Európskej investičnej banke – Ročný prieskum rastu na rok 2014. COM(2013) 800 final, CESE 7466/2013 fin. Hlavná spravodajkyňa: Evelyne PICHENOT (sk. III – FR).

EHSV v tomto stanovisku poukazuje na postupný prechod od koordinácie k záväznejšej správe ekonomických záležitostí členských štátov prostredníctvom procesu európskeho semestra, ktorý koncom roka 2013 vyústil do hodnotenia odporúčaní pre jednotlivé krajiny, z ktorých vychádzajú nové návrhy odporúčaní na jar 2014 a ich premietnutie do NPR. Vzájomné prepojenie jednotlivých nástrojov európskeho semestra, ktoré prispievajú k analýze v záujme lepšej koordinácie hospodárskych politík, predstavuje vylepšený zložitý mechanizmus, ktorý, žiaľ, stále ovláda len veľmi malý počet európskych a národných expertov. Preto v stanovisku formuluje tieto odporúčania:

- vypracovať praktickú príručku o nástrojoch európskeho semestra určenú hospodárskym a sociálnym aktérom a národným poslancom a voleným zástupcom územných samospráv,

- viac rozvíjať vzťahy a diskusie medzi európskymi inštitúciami, a najmä Komisiou, a národnými parlamentmi, ktoré zachovávajú celkovú demokratickú legitimitu v oblasti rozpočtu a reforiem,
- pokračovať v diskusiách s občianskou spoločnosťou o harmonograme štrukturálnych reforiem a vzájomnom vplyve politík, ktoré paralelne vykonávajú jednotlivé členské štáty,
- ďalej podporovať všetky členské štáty, aby zapájali sociálnych partnerov a poradné organizácie do vypracúvania reforiem vyplývajúcich z odporúčaní pre jednotlivé krajiny, ako aj do vypracúvania a monitorovania národného programu reformy (NPR),
- zapojiť sociálnych partnerov a občiansku spoločnosť do hodnotenia verejných politík, ktoré predchádzajú všetkým racionalizačným alebo modernizačným opatreniam,
- naďalej posielat' Európskej rade integrovanú výročnú správu národných hospodárskych a sociálnych rád a podobných inštitúcií: v tejto súvislosti treba viac podporovať národné poradné organizácie, aby sa zapájali do vypracovania tejto správy,
- získať od Rady a Komisie formálnu reakciu na tieto písomné príspevky národných občianskych spoločností, ktorá by konzultáciám prinavrátila seriózný charakter a bola by súčasťou diskusie o odporúčaníach pre jednotlivé krajiny,
- vypracovať metodiku na dosiahnutie noriem kvality, pokiaľ ide o účasť organizácií občianskej spoločnosti a sociálny dialóg v členských štátoch vychádzajúc zo štúdie, ktorá má vyjsť v roku 2014 z podnetu Riadiaceho výboru pre stratégiu Európa 2020 EHSV.

EHSV v stanovisku žiada aj radikálnu zmenu zo strany Európskej rady s cieľom zabezpečiť sociálny rozmer HMÚ. To by sa malo uskutočniť proaktívnym zaradením hodnotiacej tabuľky ukazovateľov sociálnej situácie do európskeho semestra za rovnakých podmienok ako makroekonomické a rozpočtové ukazovatele. Cieľom tohto sociálneho rozmeru musí byť prevencia rizika sociálnych rozdielov a musia ju sprevádzať stabilizačné mechanizmy, najmä podľa vzoru záruky pre mladých alebo štrukturálnych fondov určených okrem iného na odbornú prípravu alebo rekvalifikáciu.

5. **NAT/596 : Integrovaná výroba v Európskej únii** (stanovisko z vlastnej iniciatívy).
CESE 2103/2013 fin. Spravodajca: Pedro NARRO (sk. III – ES).

Integrovaná výroba je definovaná ako poľnohospodársky systém výroby potravín, ktorý optimalizuje využívanie prírodných zdrojov a regulačných mechanizmov, pričom dlhodobo zabezpečuje životaschopné a trvalo udržateľné poľnohospodárstvo. V tomto systéme sú v snahe o dosiahnutie rovnováhy medzi životným prostredím, výnosnosťou a sociálnymi požiadavkami starostlivo volené biologické metódy, pestovateľské techniky a chemické procesy. Tento pojem v zásade označuje dobrovoľný systém, založený na praktickej a priebežnej aplikácii inovatívnych nástrojov a technológií.

EHSV vo svojom iniciatívnom stanovisku vyzýva Európsku komisiu, aby vypracovala podrobnú analýzu, v akom stave je integrovaná výroba v jednotlivých krajinách EÚ. Prekážkou rozvoja tohto modelu produkcie je rôznorodosť právnych predpisov, vznik súkromných systémov certifikácie či rozdiely medzi krajinami a dokonca aj regiónmi. EHSV je zástancom dobrovoľného charakteru systému integrovanej výroby v Európe. I keď sa mnohé prvky integrovanej výroby stanú povinnými, povedomie poľnohospodárov o životnom prostredí a výnosnosť ich výroby sa zvýšia len v prípade, ak systém bude naďalej dobrovoľný.

6. **INT/722 : Justičná spolupráca v občianskych a obchodných veciach.** Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie Rady (EÚ) č. 1215/2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach. COM(2013) 554 final – 2013/0268 (COD), CESE 7000/2013 fin – 2013/0268 (COD). Spravodajca: Jorge PEGADO LIZ (sk. III – PT).

Návrh Komisie Európskemu parlamentu a Rade je snáď poslednou epizódou dlhej ságy o „európskom patente s jednotným účinkom“. Právny režim tohto európskeho patentu pozostáva však z rovnakého počtu národných režimov, ako je počet krajín, ktoré označí žiadateľ. Táto situácia vysvetľuje, prečo členské štáty, inštitúcie a užívatelia sa už tak dlho dožadujú jednoduchého systému jednotnej patentovej ochrany v EÚ.

EHSV vo svojom stanovisku podporuje iniciatívu Európskeho parlamentu a Rady, pretože je nevyhnutná pre právnu istotu v jednotnej patentovej ochrane v Európskej únii. EHSV zároveň nastoľuje niekoľko otázok týkajúcich sa štruktúry a fungovania súdu, o ktorých by sa podľa jeho názoru mala ešte uskutočniť dôkladná diskusia. EHSV najmä: a) zdôrazňuje, že poplatky musia byť jasné a transparentné a musia sa uplatňovať bez toho, aby bolo akýmkoľvek spôsobom ohrozené právo na prístup k spravodlivosti, b) odporúča, aby sa článok 14 ods. 2 buď vypustil alebo zásadne zmenil a c) zdôrazňuje, že je potrebné, aby vymenovaní sudcovia mali vysokú odbornú spôsobilosť.

7. **ECO/358 : Jednotné daňové priznanie k DPH.** Smernica Rady, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, pokiaľ ide o jednotné daňové priznanie k DPH. COM(2013) 721 final – 2013/0343 CNS, CESE 6872/2013 fin – 2013/0343 CNS. Spravodajca: Viliam PÁLENÍK (sk. III – SK).

Znižovanie administratívnej záťaže zamerané predovšetkým na malé a stredné podniky predstavuje dôležitú otázku predovšetkým z pohľadu možnosti podnikov zameriavať sa na samotnú podnikateľskú činnosť. EHSV svojim stanoviskom víta predložený návrh smernice, ktorá má ambíciu zvýšiť medzinárodnú konkurencieschopnosť podnikov EÚ a zlepšiť fungovanie vnútorného trhu. Pozitívne vplyvy na chod podnikov sa následne môžu prejaviť na výbere daní, verejných a štátnych rozpočtoch, ako i na schopnosti financovať sociálnu súdržnosť.

EHSV tiež podporuje maximálnu šandardizáciu spôsobu a formy podávania jednotného daňového priznania k DPH. Tento návrh je však len drobným prvým krokom k vyriešeniu množstva rozdielov, ktoré existujú medzi členskými štátmi, pokiaľ ide o pravidlá a formality v oblasti DPH. Treba dôkladne zvážiť náklady a prínos zmeny systému predkladania správ (a interné postupy) pre podniky, najmä MSP. EHSV podporuje iniciatívu Komisie, pokiaľ ide o definovanie technických podrobností, postupov a pojmov, ako aj elektronického zabezpečenia, týkajúcich sa formy a podávania JDP. Vyjadruje však znepokojenie nad snahou určovať komitologickým postupom aj princípy opráv JDP. EHSV tiež podporuje princíp „len raz“, ktorý by zabezpečil, že podnikatelia poskytnú určité údaje štátnym orgánom iba jedenkrát. Podľa názoru EHSV je nevyhnutné, aby EK dôraznejšie pristupovala aj k efektívnej šandardizácii lehôt a termínov vo vzťahu k celému spektru platieb súvisiacich s DPH (preddavky, platenie dane, vracanie nadmerných odpočtov), ako aj opráv daňových priznaní, a to tak, aby boli v plnom rozsahu naplnené ciele predloženého návrhu.

8. **REX/378 : Obchodné vzťahy medzi EÚ a Marokom** (stanovisko z vlastnej iniciatívy). CESE 3614/2013 fin. Spravodajca: Pedro NARRO (sk. III – ES). Pomocný spravodajca: Juan MORENO PRECIADO (sk. II – ES).

EÚ a Maroko sa tešia intenzívnym bilaterálnym vzťahom, ktorých výsledkom boli dôležité dohody, pričom podpora obchodných vzťahov tvorila jeden z ich hlavných pilierov. Pre obchodné vzťahy medzi EÚ a Marokom sú tradične typické intenzívne a niekedy problematické rokovania o prístupe na trh a postupnej liberalizácii colných taríf. Doposiaľ sa mnohé z týchto rokovaní sústredili na poľnohospodárstvo, ale vzhľadom na takmer úplnú liberalizáciu poľnohospodárstva v súčasnosti bol zvolený širší prístup pomocou nových nástrojov, ktorého cieľom je celkové zlepšenie obchodného prostredia. Maroko v súčasnosti prechádza zložitým procesom približovania sa k *acquis communautaire*. Toto úsilie by mu malo umožniť lepšie

využívať nástroje, ktoré ponúka nová európska susedská politika a vyšší stupeň integrácie. Marocké kráľovstvo je naďalej hlavnou krajinou určenia európskych fondov v oblasti technickej a finančnej spolupráce.

Podľa stanoviska EHSV implementáciou partnerstva v oblasti mobility medzi EÚ a Marokom sa vytvoria nové perspektívy pre rozvoj v najzraniteľnejších oblastiach, ak bude k dispozícii silná finančná podpora na posilnenie právnych a operačných kapacít a nástrojov. Riadenie migračných tokov a voľného pohybu osôb sa môže zlepšiť pomocou aktívnejšej účasti organizácií občianskej spoločnosti. Rokovania o prehĺbenej a komplexnej dohode o voľnom obchode by mali umožniť priblíženie marockých právnych predpisov k *acquis communautaire*. Tento proces bude komplexný a bude vyžadovať úzku a priebežnú spoluprácu s realistickými lehotami, pokiaľ ide o také dôležité oblasti, akými sú duševné vlastníctvo alebo sanitárne a fyto-sanitárne predpisy.

Záverečné odporúčanie: Za najdôležitejšiu implikáciu z uvedených stanovísk v období 496. zasadania EHSV podľa môjho názoru stanovisko **EUR/006 : Ročný prieskum rastu na rok 2014** z dôvodu aktuálnosti tejto témy na Slovensku a hlavne z pohľadu boja proti sociálnemu vylúčeniu a podpory zamestnanosti.